

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט גבוה לצדק

בג"ץ 8107/05

בפני: כבוד השופטת ד' ביניש
כבוד השופט א' ריבלין
כבוד השופט א' גרוניס

העותר: אריה זיידנבאום

נ ג ד

המשיב: פקיד שומה נתניה

עתירה למתן צו על-תנאי

פסק-דין

השופטת ד' ביניש:

עניינה של העתירה שבפנינו הוא בבקשת העותר כי נכותו לצורך פטור ממס הכנסה תוכר החל מיום 24.2.88, ולא מיום 24.2.98, כפי שקבעה הוועדה הרפואית לעררים שדנה בעניינו.

העותר הינו נכה הסובל מבעיות רפואיות חמורות. בשנת 1998 פנה אל המשיב בבקשה לקבל פטור ממס הכנסה עקב נכותו, והופנה לוועדה הרפואית מדרג ראשון (להלן: הוועדה הרפואית) לצורך הערכת נכותו. הוועדה הרפואית הפנתה את העותר לבדיקה אצל דר' גלבר, יועצה הרפואי. ביום 23.8.99 ניתנה חוות דעתו של דר' גלבר, בה נקבע כי העותר סובל מפגימות בתחום האורתופדי בשיעורים של 30% לפי סעיף 35(1)(ד) לתוספת לתקנות הביטוח הלאומי (קביעת דרגת נכות לנפגעי עבודה), תשט"ז-1956 (להלן: התוספת) ו-60% לפי סעיף 37(4)(א) לתוספת. דר' גלבר המליץ לקבוע כי מועד תחילת הנכות האורתופדית יהיה יום 24.2.88. בהחלטתה מיום 11.10.99 ציינה הוועדה הרפואית כי היא מקבלת את המלצתו של דר' גלבר, אך קבעה כי אחוזי הנכות הנזכרים לעיל יוכרו החל מיום 24.2.98 - כלומר, עשר שנים מאוחר מן המועד שנקבע על ידי דר' גלבר. העותר, אשר סבר כי ההכרה בשיעורי הנכות רק מתאריך 24.2.98 יסודה בטעות, הגיש ערר על החלטה לוועדה הרפואית לעררים.

בהחלטתה מיום 27.12.99 דחתה הוועדה הרפואית לעררים את הערר וקבעה, לאחר שעמדו לנגד עיניה חוות דעתו של דר' גלבר ותיקו הרפואי של העותר, כי אין מקום לשנות את מועד תחילת הנכות. פנייה נוספת מצד העותר בעניין זה לנציבות מס הכנסה נדחתה אף היא ביום 24.7.00. ביום 23.11.04 פנה העותר לנציבות מס הכנסה בעניין אחר וביקש לשנות רטרואקטיבית את שיעור הנכות שנקבע לו בגין מחלת הפרקינסון ממנה הוא סובל. על פי הנטען בעתירה, במועד זה גילה העותר לראשונה כי חוות דעתו של דר' גלבר קבעה כי יש להכיר בנכותו האורטופדית החל מיום 24.2.88. בעקבות זאת העלה העותר פעם נוספת את טענותיו בדבר הטעות שנפלה בקביעת מועד תחילת הנכות. ביום 28.12.04 הוחלט להחזיר את תיקו של העותר לוועדה הרפואית לעררים, בכדי שתחשב את אחוזי הנכות כתוצאה ממחלת הפרקינסון בהתאם לשינוי שחל במדיניות המשיב בעניין זה ותדון פעם נוספת גם בשאלת מועד תחילת הנכות האורטופדית. הוועדה הרפואית לעררים קיימה מספר דיונים בעניינו של העותר. ביום 20.2.05 נדחה הדיון בעניין מועד תחילת הנכות בכדי לאפשר לוועדה לבחון את המסמכים הרפואיים בתיקו של העותר, עליהם הסתמך דר' גלבר בחוות דעתו. בהחלטה מיום 23.3.05 ציינה הוועדה כי קביעתו של דר' גלבר בדבר תחילת הנכות משנת 1988 התבססה רק על תלונותיו של העותר, המופיעות בתיקו הרפואי, וביקשה לבחון צילומים שבוצעו לעותר משנת 1988 ואילך. בהחלטה מיום 18.5.05 קבעה הוועדה כי אינה סבורה כי הדיון בפניה הוא בגדר דיון ב"תיקון טעות קולמוס", כטענתו של העותר, והוסיפה כי עליה לעיין בצילומים ולהשתכנע כי נכותו של העותר הינה אכן משנת 1988 בכדי לאשר שינוי במועד תחילת הנכות. ביום 29.5.05 המציא העותר לוועדה הרפואית לעררים צילומי רנטגן משנת 1990, לאחר שלא ניתן היה לאתר צילומים משנת 1988. ביום 15.6.05 התכנסה הוועדה הרפואית לעררים פעם נוספת וציינה בהחלטתה כי מצבו הקליני של העותר בשנת 1988, כפי שהוא משתקף מן הרישומים בתיקו הרפואי, אינו מקנה נכות כפי שהוכרה בשנת 1998. ביום 29.6.05 נתקיימה ישיבה נוספת בעניינו של העותר, אשר בסיומה נקבע כדלקמן:

"הוועדה קראה את חו"ד דר' גלבר מ-23.8.99. מתאר את מצבו באותו תאריך וממליץ על הענקת ... 60% על הגב על סמך תלונות בלבד על כאבי גב שהופיעו מאז שנת 1988.

לא הוצגו צילומי רנטגן של הגב עמ"ש משנת 88-90. לאור האמור לעיל, הוועדה אינה מקבלת את חוות דעתו

של דר' גלבר והמלצתו להעניק 60% נכות מ-1988.

הוועדה קובעת 30% נכות מיום 1988 לפי 37(2)(ב) דומה עד 23.2.98. מ-24.3.98 60%."

מכאן העתירה שבפנינו בה מעלה העותר שורה של טענות בעניין פגמים שנפלו בהליכים שקיימה הוועדה הרפואית לעררים ובאופן שבו הפעילה את שיקול דעתה. בין היתר טוען הוא לפגיעה בזכות הטיעון שלו ולנזק ראייתי שנגרם לו בשל אופן התנהלותה. זאת, לטענתו, מן הטעם שהוועדה הרפואית לעררים דרשה לעיין בצילומים משנת 1988 רק בשנת 2005 – על אף שהעלה טענותיו בדבר טעות במועד תחילת הנכות כבר משנת 1999 – ואז זקפה לחובתו את העובדה שלא עלה בידי להמציא צילומים אלה. כן טוען העותר כי הוועדה הרפואית לעררים לא עמדה בחובת ההנמקה המוטלת עליה ובכלל זה לא נימקה מדוע החליטה לשנות את מועד התחולה של רכיב הנכות בשיעור 30% אך לא של רכיב הנכות בשיעור 60%. לשיטתו של העותר, החלטה זו היא בלתי סבירה ובלתי מידתית.

המשיבים, מצידם, טוענים כי דין העתירה להידחות על הסף, מן הטעם שלא נפל בהחלטת הוועדה הרפואית לעררים כל פגם המצדיק התערבותו של בית משפט זה. המשיבים טוענים כי לא עלה בידי העותר להוכיח כי נכותו האורטופדית הגיעה לשיעור 60% במועד מוקדם מיום 24.2.98. לטענתם, החלטתה של הוועדה הרפואית לעררים התקבלה לאחר שניתנה לעותר אפשרות להביא בפניה כל מסמך שירצה ולהעלות בפניה כל טענה רלוונטית, ולאחר שנתקיימו בעניינו מספר דיונים ונבחן מלוא החומר שהוצג בפני הוועדה. המשיבים מציינים כי הוועדה נימקה את דחיית המלצת דר' גלבר לעניין מועד תחילת הנכות בשיעור 60%, בציינה כי חוות דעתו לעניין זה הסתמכה על תלונותיו של העותר ולא על ממצא רפואי אובייקטיבי. כמו כן, דוחים המשיבים את טענת העותר ביחס לנזק הראייתי שנגרם לו בשל הדרישה המאוחרת של צילומי הרנטגן משנת 1988. המשיבים טוענים כי מאחר שבפני הוועדה עמדו הצילומים משנת 1990 ובכל זאת נקבע על ידיה כי הנכות תוכר רק משנת 1998, הרי שממילא לא היה בצילומים משנת 1998 כדי להועיל לעותר בביסוס טענתו.

לאחר שבחנו את טענות הצדדים, באנו לידי מסקנה כי דין העתירה להידחות בשל העדר עילה להתערבותו של בית משפט זה. הלכה היא כי בית משפט זה לא ישם שיקול דעתו במקום שיקול דעתה של הרשות המנהלית המוסמכת - במיוחד כאשר מדובר בגוף מקצועי המפעיל את שיקול דעתו בתחום מומחיותו – ולא יתערב בשיקול דעתה, אלא אם כן נפל בו פגם משפטי. בענייננו לא נמצא פגם כאמור. הוועדה הרפואית לעררים נדרשה מחדש לשאלת מועד תחילת הנכות האורטופדית של העותר בשנת 2005. במסגרת זו קיימה מספר דיונים בעניינו של העותר ובחנה את חוות דעתו

של דר' גלבר אל מול החומר בתיקו הרפואי של העותר. החלטתה שלא לקבל את המלצתו של דר' גלבר בעניין מועד תחילת הנכות בשיעור 60% נסמכת על החומר הרפואי שעמד בפניה ומנומקת על ידיה. העותר לא הצליח להצביע על עילה להתערבות בהחלטה זו. בתוך כך נציין כי אין בידינו לקבל את טענת העותר כי העדרם של הצילומים משנת 1988 הוא שהיה לו לרועץ והוביל לדחיית טענתו בדבר מועד תחילת הנכות. על כן, דוחים אנו את טענותיו בדבר הפגיעה בזכות הטיעון ובדבר הנזק הראייתי שנגרם לו כתוצאה מן המועד המאוחר שבו נדרשו הצילומים.

אשר על כן, העתירה נדחית ללא צו להוצאות.

ניתן היום, ב' בטבת התשס"ו (2.1.2006).

ש ו פ ט

ש ו פ ט

ש ו פ ט